

Samråd om tillgänglighet vid val den 26 mars 2026

Den 26 mars genomförde Valmyndigheten ett samråd om tillgänglighet vid val. Mötet hölls i Skatteverkets lokaler i Sundbyberg. Även Myndigheten för delaktighet och Myndigheten för tillgängliga medier/8sidor var med och lyssnade. En lista på deltagare finns sist i detta dokument. Nedan finns Valmyndighetens anteckningar per punkt i agendan.

1 Ändringar i vallagen gällande tillgänglighet

Sedan den 1 december 2025 gäller nya bestämmelser i vallagen. Valmyndigheten berättade om ändringarna. Detta var en informationspunkt och alla områden som lagändringarna handlar om återkommer i egna punkter med efterföljande diskussion senare i agendan.

Ändringar i vallagen som särskilt berör väljare med funktionsnedsättning:

- Valmyndigheter och de utlandsmyndigheter som har inrättat röstningslokaler ska verka för att röstningen är tillgänglig för alla väljare. Tillgänglighet omfattar information, lokaler, röstningsförfarande (7 kap. 1§).
- Tillgänglighetsstatus, uppgifter om lokaler och ambulerande röstmottagning registreras i Valid och presenteras på val.se (3 kap. 3§).
- Biträde, en röstmottagare behöver alltid vara med när en väljare tar emot hjälp (7 kap. 3§ och 8 kap. 2a§).
- Ambulerande röstmottagning, fler målgrupper inom låsta verksamheter (7 kap. 3a§).
- Röstkortet kan skickas till väljare digital (i förarbetena till 5 kap. 8§, 2024/25:181).

2 Vägledning för tillgänglighet vid val

I november 2025 fick Valmyndigheten ett uppdrag av regeringen att ta fram en vägledning för tillgänglighet som ska kunna användas inför valen 2026 av kommuner, länsstyrelser och utlandsmyndigheter som ordnar röstning. I december skickade Valmyndigheten en förfrågan till ett trettiotal organisationer om skriftliga inspel på ett förslag till huvudsakligt innehåll i vägledningen. Tretton organisationer skickade in synpunkter och förslag. Inför samrådet skickade Valmyndigheten dokument med innehållet i vägledningen. Vid samrådet fick deltagarna kommentera och bidra med ytterligare synpunkter. Dessa synpunkter tar Valmyndigheten in i det fortsatta utvecklingsarbetet efter valen 2026.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Vikten av att tillgodose särskilda tillgänglighetsbehov så som belysning, ljudmiljö, allergi mot starka dofter, tydliga texter på lätt svenska och att röstmottagarna känner till

möjligheten att kontakta och få hjälp av teckenspråkstolk vid behov, till exempel genom bildtelefoni. Även kognitiv tillgänglighet. Valmyndigheten har tagit med detta i vägledningen.

- Ett tips var också att bra AI-stöd som översätter tal-text finns som röstmottagare kan använda.
- En fråga som ställdes var om det finns krav på breda valbås. (Valmyndigheten kan inte bestämma vad kommunerna ska köpa in, men enligt vallagen ska alla kunna rösta och det kan bland annat innebära att valbåsen behöver fungera för väljarna och att lokalerna ska vara tillräckligt rymliga, även bakom avskärmningar och valskärmar.)
- Viktigt att röster med punktskrift inte ogiltigförklaras.
- Det behöver vara tydligt för röstmottagarna att väljaren får ha med sig ledsagare, viktigt att kommunerna informerar om ledsagning.
- Valsedlarna svåra för många.
- En begreppsförklaring behövs, alla inom valadministrationen är inte vana vid begrepp om tillgänglighet
- Kommer vägledningen hinna användas eller är det för sent? (Valmyndigheten svarade att vissa delar som har med lokaler att göra kanske inte går att påverka efter att vägledningen publicerats – men att de krav som gäller lokaler funnits med i regler och rekommendationer sedan tidigare. Sådant som berör information, utbildning och förberedelser av lokaler där röstningen ska genomföras ligger fortfarande till stor del framför kommunerna.)
- Viktigt med tydlig skyltning och att det ska gå att se de olika stegen så väljaren vet hur hen ska röra sig i lokalen.
- Många väljare vill bli uppmärksammade tidigt av röstmottagarna.
- Klagomålsmekanismen beskrivs otydligt.
- Behövs en guide - "Så här jobbar vi med vägledningen"?
- Behövs en vägledning för att jobba som röstmottagare med funktionsnedsättning?
- Vägledningen är ett bra verktyg och ger ett bra tillfälle för alla kommuner att se till att alla lokaler är tillgängliga. Det handlar ju om offentliga lokaler som ska vara tillgängliga.

3 Digitalt röstkort

I samband med valen 2026 införs digitalt röstkort. Det innebär att röstkortet skickas digitalt till alla röstberättigade som har en digital brevlåda. De som inte har en digital brevlåda eller som avbeställt information från Valmyndigheten får ett fysiskt röstkort som tidigare. Väljare som har fått ett digitalt röstkort men som vill ha ett fysiskt röstkort kan beställa det från Valmyndigheten.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Digital information underlättar för många men det förutsätter att digitala format är tillgängliga.
- Viktigt att röstkortet lever upp till krav på digital tillgänglighet enligt WCAG inklusive klarspråk och att det testas. (Valmyndigheten bekräftade att röstkortet ska leva upp till dessa krav och att det har testats utifrån kognitiv tillgänglighet.)
- Bra med digitalt, viktigt att väljare som inte är digitala får information om möjligheten att beställa fysiskt kort vid behov.
- Motverka desinformation om röstkortet och annan digital information från Valmyndigheten, risk för att någon utger sig för att vara Valmyndigheten. En del med funktionsnedsättning, särskilt personer med kognitiv eller intellektuell funktionsnedsättning, kan vara särskilt sårbara för påverkan och desinformation. Särskilt sårbara grupper utsätts ofta för bedrägeriförsök.
- Information om det digitala röstkortet behöver nå fram för att inte skapa oro eller tro att röstkortet inte har kommit fram.
- Viktigt med kognitiv tillgänglighet även digitalt.
- Kan finnas en oro för att inte bli avprickad korrekt om inte röstkortet behövs och en tro att det går att rösta flera gånger.
- Viktigt att samma information som finns på det digitala röstkortet finns på det i papper.

4 Lokalers tillgänglighetsstatus

Vid valen 2026 finns ett nytt lagkrav på kommunerna att registrera uppgifter om tillgänglighet om samtliga val- och röstningslokaler.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Förslag om att ha med en uppgift som tillgänglighetsstatus om kognitiv tillgänglighet, till exempel om det finns tillgång till bildstöd i tillgänglighetsstatus. Om bildstöd finns vore det bra om många känner till det.
- Problem att många offentliga lokaler har brister i tillgänglighet, det gör det svårt för valnämnderna att hitta och använda tillgängliga lokaler.
- Kan verkligen väljare räkna med att de ska kunna rösta i alla lokaler? Ska det finnas bord i lägre höjd i alla lokaler och gå att komma in med rullstol i alla lokaler?
- Viktigt med bred information till allmänheten om förändringarna så att väljarna söker och hittar informationen om tillgänglighetsstatus.
- Hade varit bra att ha fler uppgifter som kommunerna behöver undersöka när tillfället finns.

5 Nya informationsmaterial och olika format

Valmyndigheten har uppdaterat informationsmaterial efter att tillgänglighet och innehåll har granskats och testats. Valmyndigheten har också tagit fram nytt informationsmaterial. Informationsmaterial som affischer och skyltar kan användas av valadministrationen i lokaler eller i förberedelser inför val och att rösta.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Positivt med de nya informationsmaterialen.
- Fråga om de kan användas av organisationer för förberedelser.
- Steget när väljaren tar emot valkuvert saknas.

6 Hjälpa vid röstmottagningen

En av ändringarna i vallagen handlar om att när en väljare får hjälp med röstningen av någon annan än en röstmottagare, behöver en röstmottagare närvara bakom avskärningar och valskärmar. Röstmottagare har tystnadsplikt.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Stödperson vid röstningen, viktigt att både väljare och röstmottagare vet vad de kan förvänta sig.
- Positivt att röstmottagare är med när jag får hjälp av någon annan.
- Frågan i frågor och svar är lite konstig om språk. Kan ju ha funktionsnedsättning och inte kunna svenska.
- Det står att det går att be en person som inte följer ordningen i lokalen att tillfälligt lämna den men vad händer då sedan när personen kommer tillbaka och kanske är mer upprörd? Blir lite svårtolkat.

7 Utbildning av röstmottagare

Valmyndighetens utbildningsmaterial till röstmottagare och ordförande är under utveckling och kommer att vara färdigt i april då kommunerna kan börja använda dem. Valmyndigheten lyfter fram några delar som har tydliggjorts i utbildningen.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Röstmottagarnas utbildning behöver ge en grundförståelse för olika behov av tillgänglighet.
- De har en väldigt kort utbildning med kanske bara en sida i presentationsmaterialet som handlar om tillgänglighet

8 Rapportera fel och brister (incidentrapportering)

Inför valen 2026 blir det ett krav på valadministrationen att rapportera incidenter till Valmyndigheten. Det ska göras skyndsamt. Även allmänheten kommer att kunna rapportera incidenter genom ett webbformulär på val.se. Incidenter kan till exempel vara när brister i tillgängligheten eller bemötandet hindrar väljare när de ska rösta. Både individer och organisationer kommer att kunna rapportera om incidenter.

Några ämnen som lyftes av deltagarna:

- Mycket positivt att incidentrapporteringen införs, det har drivits på av organisationerna.
- Det vore bra om möjlighet finns att samla in uppgifter, följa upp och analysera brister.
- Det finns även intresse från forskare att följa upp incidentrapporteringen.

Samrådet avslutades med att Valmyndigheten tackade för allt engagemang som finns i organisationerna. Valmyndigheten uppmuntrar organisationerna att vara uppmärksamma på hur de nya åtgärderna för tillgängliga val fungerar för väjarna. Valmyndigheten planerar att bjuda in organisationerna till ett samråd efter valen för att ta del av deras perspektiv och medlemmarnas erfarenheter.

Deltagande organisationer och myndigheter

- Afasiförbundet i Sverige
- CP Sverige
- Delaktighet, handlingskraft, rörelsefrihet, DHR
- FUB
- Funktionsrätt Sverige
- Hörselskadades riksförbund
- Schizofreniförbundet
- Svenska downföreningen
- Sveriges dövas riksförbund
- Sveriges dövas ungdomsförbund
- Synskadades riksförbund
- Riksorganisationen Unga med synnedsättning, US
- Personskadeförbundet RTP
- Nätverket unga för tillgänglighet, NUFT
- Myndigheten för delaktighet
- Myndigheten för tillgängliga medier